

İÇİNDEKİLER

(İKİNCİ CİLT)

Kemal Gözler, *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, Bursa, Ekin Yayınevi, 2011, 2 Cilt
(32+973; 32+1040 s.) www.anayasa.gen.tr/ahgt.htm

Bölüm 29

YÜRÜTME ORGANI

I. Yürütme Organının Diğer Devlet Organlarından Ayrılması	2
A. Yürütme Organının Yasama Organından Ayrılması	2
B. Yürütme Organının Yargı Organından Ayrılması	2
C. Yürütme Organının “İdare”den Ayrılması	2
1. İdare	2
2. Yürütme Organının İdare Dışında Kalan Kısmı	3
II. Yürütme Organının Yapısı	5
A. Başkanlık Sistemlerinde Yürütme Organının Özellikleri	6
B. Parlâmenter Sistemlerde Yürütme Organının Yapısı: İki-Başlılık	9
C. “Yarı-Başkanlık Sistemleri”nde Yürütme Organının Yapısı: İki-Başlılık	11
III. Parlâmenter Sistemlerde İki-Başlılık Problemi ve Bu Problemin Çözümü	11
Hangi Baş Etkisiz Bırakılmalı?	6

Bölüm 30

BAŞKANLIK SİSTEMLERİNDE YÜRÜTME: BAŞKAN (ABD ÖRNEĞİ)

I. Başkanın Statüsü: Seçilmesi, Görev Süresi, Görevinin Sona Ermesi, Başkan Yardımcısı, Başkanlık Teşkilâtı, vs.	18
Seçilme Yeterliliği	18
Görev Süresi	18
Seçim	19
Göreve Başlama	19
Görevin Sona Ermesi	19
Başkanlık Makamının Kesin Olarak Boşalması ve Başkan Yardımcısının Başkan Olması	20
Başkanlık Makamının Geçici Olarak Boşalması: Başkan Yardımcısının Vekil Başkan Olması	20
Başkan Yardımcısı	21
Departmanlar	21
Sekreterler	22
Kabine	23
Başkanlık Teşkilâtı	23
<i>The White House Office</i>	24
<i>Executive Office of the President</i>	24
II. Başkanın Sorumluluğu ve Sorumsuzluğu	25
A. Başkanın Kongre Karşısında Siyasal Sorumsuzluğu	25
B. Başkanın Cezaî Sorumluluğu: <i>Impeachment</i>	26
C. Başkanın Hukukî Sorumluluğu	28

III. Başkanın Görev ve Yetkileri.....	29
1. Baş Komutanlık Yetkisi (Military Power; President as Commander-in-Chief)	30
2. Af Yetkisi (Pardoning Power)	30
3. Uluslararası Andlaşma Yapma Yetkisi (Treaty Power)	31
4. Executive Agreements Yapma Yetkisi	32
5. Elçileri ve Diğer Temsilcileri Kabul Etmek.....	32
6. Kanunların Yürütülmesi (Execution of the Laws) Görev ve Yetkisi	32
7. Atama Yetkisi (Appointment Power).....	33
8. Azil Yetkisi (Removal Power).....	33
9. Veto Yetkisi (Power of Veto)	35
10. Başkanın Kongreye İlişkin Yetkileri.....	37
11. Yürütme İmtiyazı (Executive Privilege)	38
12. Özerk Düzenleme Yetkisi (Executive Orders).....	39
13. Devredilmiş Düzenleme Yetkisi (Statutory Powers)	40
14. Kredileri Harcamama (Impoundment of Funds) Yetkisi	41
15. “Devletin Başı” Olma Sıfatından Kaynaklanan Yetkileri	42

PARLÂMENTER SİSTEMLERDE YÜRÜTME ORGANI

Bölüm 31

PARLÂMENTER SİSTEMLERDE YÜRÜTME ORGANI I: DEVLET BAŞKANI

Tarihsel Olarak Mevcut Olma	45
Devlet Başkanlığının Tekliği veya Kolejyalliği	46
“Devlet Başkanı”-“Devlet Başkanlığı”	46
Devlet Başkanı Çeşitleri	48
I. Devlet Başkanlarının Statüsü	47
A. Monarşilerde	48
1. Kralın Belirlenmesi	48
a) Hanedan Dışına Çıkma Yasağı	48
b) Hanedanın Tükenmesi	49
c) İntikal Kuralları	49
d) Din Şartları	49
e) Evlenme İzni	50
f) <i>Interregnum</i> Yasağı	50
g) Yaş	50
2. Krallık Sıfatının Başlaması	50
a) Tacın Otomatik İntikali	50
b) Yemin	50
3. Krallık Sıfatının Sona Ermesi	51
a) Ölüm	52
b) Feragat	52
4. Niyabet	52
5. Kraliyet Ödeneği (Sivil Liste)	53
B. Cumhuriyetlerde	54
1. Cumhurbaşkanlarının Seçimi	55
a) Seçilme Yeterliliği	55
aa) Vatandaşlık	55
bb) Seçme Hakkı	56

cc) Medenî ve Siyasî Hakları Kullanma Ehliyeti	56
dd) Yaş	56
b) Cumhurbaşkanlarının Seçim Usûlü	57
aa) Cumhurbaşkanının Parlâmento Tarafından Seçilmesi Usulü	57
bb) Cumhurbaşkanının Seçim Kurulu Tarafından Seçilmesi Usûlü	57
cc) Cumhurbaşkanının Halk Tarafından Seçilmesi Usûlü	60
dd) Cumhurbaşkanının Atamayla Belirlenmesi	62
2. Cumhurbaşkanının Göreve Başlaması, Görev Süresi, Tekrar Seçilebilirliği, Görev Bağdaşmazlıkları	62
a) Göreve Başlama	62
b) Yemin	63
c) Görev Süresi	64
d) Tekrar Seçilebilirlik	66
e) Cumhurbaşkanlığı Bağdaşmazlıkları	66
3. Cumhurbaşkanının Görevini Sona Erdiren Haller	67
a) Süresinin Dolması	67
b) İstifa	67
c) Ölüm	68
d) Cumhurbaşkanının Görevini Kesin Olarak Yapamayacak Durumda Bulunması Hali	68
e) “Anayasayı İhlâl”, “Vatana İhanet” Gibi Suçlardan Dolayı Mahkûmiyet	69
4. Vekâlet	69
Cumhurbaşkanlığının Boşalması	69
Cumhurbaşkanının Görevini Geçici Olarak Yerine Getiremeyecek Durumda Bulunması	70
Vekilin Tespiti: Bireysel Vekâlet-Kolejyal Vekâlet	70
a) Bireysel Vekâlet	70
Başbakan	71
Parlâmento Başkanları: Tek Meclisin Başkanı veya İkinci Meclisin Başkanı	71
b) Kolejyal Vekâlet	71
Vekilin Yetkileri	72
5. Cumhurbaşkanlığı İdarî Teşkilâtı	73
6. Cumhurbaşkanlarının Malî Hakları	74
7. Cumhurbaşkanlarının Kişisel Statüleri	74
II. Devlet Başkanlarının Sorumluluğu ve Sorumsuzluğu	77
A. Devlet Başkanının Siyasal Sorumsuzluğu	77
1. Monarşilerde	78
2. Cumhuriyetlerde	78
B. Devlet Başkanının Cezaî Sorumluluğu ve Sorumsuzluğu	82
1. Parlâmenter Monarşilerde	83
2. Parlâmenter Cumhuriyetlerde	84
a) Kişisel Suçlarından Dolayı Cumhurbaşkanlarının Sorumluluğu	84
b) Göreviyle İlgili Suçlarından Dolayı Cumhurbaşkanlarının Cezaî Sorumluluğu	87
aa) Tam Sorumsuzluk: İsrail	88
bb) Tam Sorumluluk: Portekiz	88
cc) İstisnaî Sorumluluk: Almanya, Avusturya, Finlandiya, Fransa, İrlanda, İtalya, Türkiye ve Yunanistan	88
aaa) Kural: Sorumsuzluk	88
bbb) İstisna: Anayasayı İhlâl, Vatana İhanet, vb. Suçlardan Sorumluluk	90

c) Cumhurbaşkanlarının Göreviyle İlgili Suçlarından Dolayı Suçlandırılması ve Yargılanması Usulü.....	92
aa) Suçlandırma	92
bb) Yargılama	95
Ek Başlık: "Vatana İhanet" Suçu Üzerine Bir Not.....	99
Fransa'da "Yüksek İhanet (<i>Haute Trahison</i>)" Kavramı	99
Türkiye'de	100
Suçların ve Cezaların Kanuniliği İlkesi Karşısında Vatana İhanet Suçu	100
a) "Cezacı" Görüş	100
b) "Anayasacı" Görüş	100
c) Karma Görüş	101
d) Görüşümüz.....	102
C. Devlet Başkanının Hukukî Sorumluluğu	105
1. Parlâmenter Monarşilerde Devlet Başkanının Hukukî Sorumluluğu	105
2. Parlâmenter Cumhuriyetlerde Devlet Başkanının Hukukî Sorumluluğu	108
a) Kişisel Eylem ve İşlemlerinden Dolayı Cumhurbaşkanının Hukukî Sorumluluğu ..	108
b) Göreviyle İlgili Eylem ve İşlemlerinden Dolayı Cumhurbaşkanının Hukukî Sorumluluğu.....	109
III. Devlet Başkanlarının Görev ve Yetkileri.....	112
A. Devlet Başkanlarının "Devletin Baş" Olması Sıfatıyla Sahip Olduğu Görev ve Yetkiler	113
1. Temsil Görev ve Yetkisi.....	114
2. Gözetme Görev ve Yetkisi	114
3. Hakemlik Görev ve Yetkisi	115
4. Bilgilendirilme Hakkı.....	115
5. Uyarma ve Görüş Bildirme Görev ve Yetkisi.....	115
B. Devlet Başkanlarının Yasamayla İlgili Görev ve Yetkileri	116
1. Fesih Yetkisi.....	116
Feshin Tanımı	117
Fesih Hakkının Tarihsel Kökeni.....	117
Fesih Hakkının Sahibi	118
Karşı-İmza.....	119
Görüş Alma.....	120
Fesih Sebepleri.....	120
Fesih Yasakları.....	121
Fesih İşleminin Hukukî Niteliği.....	123
Fesih İşleminin Hukukî Biçimi	123
Fesih İşleminin Denetimi Sorunu.....	123
Feshin Sonuçları.....	124
Değerlendirme: Fesih Hakkı ve Parlâmenter Sistem.....	126
Fesih ve Hâlkın Hakemliği.....	410
Taktik Fesihler	128
Anayasal Düzenlemeler.....	128
2. Parlâmentoyu Toplantıya Çağırma, Toplantılarını Erteleme, Toplantılarını Kapatma Hakkı	136
4. Mesaj Hakkı	138
5. Kanunları Onaylama Yetkisi	140
6. Kanunları Geri Gönderme Yetkisi.....	140
7. Kanunları İsdar Yetkisi.....	141
8. Kanunları Yayın Yetkisi.....	141

9. Referanduma Sunma	142
10. Devlet Başkanlarının Anayasa Değişikliği Sürecindeki Yetkileri	143
C. Devlet Başkanlarının Yürütmeyle İlgili Görev ve Yetkileri.....	145
1. Başbakanı Atamak.....	145
2. Başbakanı Azletmek.....	146
3. Bakanları Atamak ve Azletmek.....	146
4. Bakanlar Kuruluna Başkanlık Etmek	147
5. Bazı Kamu Görevlilerini Atama Yetkisi	148
8. Düzenleyici İşlem Yapma Yetkisi	152
a) Kanunların Uygulanmasına İlişkin Düzenleyici İşlem Yapma Yetkisi	153
b) Teşriî Devir Yoluyla Düzenleyici İşlem Yapma Yetkisi.-	154
c) Özerk Düzenleme Yetkisi	155
9. Bakanlar Kurulu İşlemlerini İmzalamak.....	156
10. Devlet Başkanlarının Silahlı Kuvvetlerin Komutasıyla İlgili Yetkileri	159
a) Baş Komutanlık: Sembolik Temsil Yetkisi	159
b) Silahlı Kuvvetlerin “Yüksek Komutası”: Silahlı Kuvvetlere Emir Verme Yetkisi	160
c) Silahlı Kuvvetlerin “Teknik Komutası”: Silahlı Kuvvetleri Yönetme Yetkisi ..	162
11. Devlet Başkanlarının Kriz Dönemlerinde Olağanüstü Yetkileri.....	164
a) Hükûmetlere ve Parlâmentolara Verenler	165
b) Devlet Başkanlarına Verenler	166
D. Devlet Başkanlarının Yargıyla İlgili Olan Görev ve Yetkileri	168
1. Gras Yetkisi.....	169
Türk Hukuk Literatüründe “Genel Af-Özel Af” Ayrımı	169
Fransız Hukukunda “ <i>Amnistie- Grâce</i> ” Ayrımı	170
a) Amnisti.....	170
b) Gras.....	171
Farkları	171
Yetkili Organ	173
Temelleri	173
a) Amnisti Yetkisinin Temeli	173
b) Gras Yetkisinin Temeli	174
Anayasal Düzenlemeler.....	175
1. Yetkili Organ	175
2. Gras Yetkisinin Bakanlar Hakkında Kullanılması Yasağı (<i>Impeachment</i> Usûlünde Gras Yasağı)	175
a) Mutlak Sınırlandırma.....	176
b) Parlâmentonun İzni Şartı	176
3. Sebep Bakımından Sınırlandırma	176
4. Yargısal Bir Organının Görüşünün Alınması Şartı	176
5. Devlet Başkanları Gras Yetkilerini Tek Başına Kullanabilirler mi?	176
a) Gras Yetkisinin Devlet Başkanı Tarafından Tek Başına Kullanılabildiği Ülkeler..	176
b) Gras Yetkisinin Devlet Başkanı Tarafından Tek Başına Kullanılmadığı Ülkeler..	177
2. Hâkimleri Atamak Yetkisi.....	181
3. Savcıları Atamak	184
4. Yüksek Mahkemelere Üye Seçmek.....	185
5. Hakimler Yüksek Kuruluna Başkanlık Etmek ve Bu Kurula Üye Seçmek	188
6. Anayasa Mahkemesinde İptal Davası Açmak	190
E. Devlet Başkanlarının Dış İlişkiler Alanındaki Görev ve Yetkileri	191
1. Yabancı Devletlere Temsilci Göndermek ve Yabancı Temsilcileri Kabul Etmek..	192
2. Uluslararası Andlaşma Yapmak	194

a) Akdetme Yetkisi	194
b) Onay Yetkisi	195
aa) Yetkili Makam	195
bb) Karşı-İmza Kuralı	196
cc) Parlâmentonun “Uygun Bulması” Şartı	196
dd) Devlet Başkanları Parlâmentoların Uygun Bulduğu Andlaşmaları Onaylamayı Reddedebilir mi?	198
Yürürlüğe Girme	199
İlân ve Yayın	199
3. Savaş ve Barış İlân Etmek	201
a) Monarşilerde	201
b) Cumhuriyetlerde	202
F. Devlet Başkanlarının Diğer Görev ve Yetkileri	203
1. Bazı Kurullara Başkanlık Etmek	203
2. Onursal Payeler Vermek	204
3. Para Basmak	205
4. Medenî Hukuk Alanındaki Yetkiler	205
5. Yurt Dışına Çıkma Yasağı	205
IV. Parlâmenter Sistemlerde Devlet Başkanının Yetkilerini Kullanabilmesinin Şartı: Karşı-İmza Kuralı	206
A. Karşı-İmza Kuralının Tanımı, Fonksiyonu, Müeyyidesi ve Tarihsel Kökeni	206
B. Karşı-İmza Kuralı Hakkında Anayasal Düzenlemeler	208
C. Karşı-İmza Kuralının Kapsamı	214
1. Karşı-İmza Kuralını Mutlak Olarak Taniyan Ülkeler	214
2. Karşı-İmza Kuralını Genel Olarak Tanıyıp Bundan Bazı İşlemleri İstisna Tutan Ülkeler	215
3. Karşı-İmza Kuralının İstisnaî Olarak Taniyan Ülke: Portekiz	216
D. Anayasalar Devlet Başkanının Hangi İşlemlerini Karşı-İmza Kuralından İstisna Tutmaktadırlar?	217
İstisnaların Dar Yorumlanması Kuralı (Yorum Yoluyla Yeni İstisna Yaratma Yasağı)	217
E. Karşı-İmza Atma Yetkisi	222
F. “Bakanın Refakati” İlkesi	223
G. Türkiye’de Karşı-İmza Kuralı ve cumhurbaşkanının Tek Başına İşlem Yapıp Yapamayacağı Sorunu	226
1. Anayasal Düzenleme	226
2. Doktrinin Ürettiği İstisnalar	227
a) Yasama ve Yargıya İlişkin Yetkiler Karşı-İmza Kuralına Tâbi Değildir	228
b) Cumhurbaşkanının Yürütmeyle İlgili İcraî Olmayan Yetkileri Karşı-İmza Kuralına Tâbi Değildir	229
Doktrinin Ürettiği İstisnaların Eleştirisi	230
3. Görüşümüz	230
4. Bazı İddialar ve Bu İddialara Cevaplarımız	233
a) Teklif Usûlüne Tâbi Olmayan İşlemler de Karşı-İmza Kuralına Tâbidir	233
b) Teklif Usûlüne Tâbi Olan İşlemler de Karşı-İmza Kuralına Tâbidir	234
5. Cumhurbaşkanının Başbakan veya İlgili Bakanın Karşı-İmzasını Almadan Yaptığı İşlemlerin Müeyyidesi Nedir?	235
V. Devlet Başkanı-Hükümet Çatışması	236
A. Devlet Başkanları yetkilerini Tek başına kullanabilir mi?	237
1. Başkanlık Sistemlerinde: Evet	237
2. Parlâmenter Sistemlerde: Hayır	238

B. Devlet Başkanları Hükûmetin İşlemlerini İmzalamayı Reddedebilir mi?	239
1. Birinci Neden: Devlet Başkanı Sorumsuzdur	239
2. İkinci Neden: Devlet Başkanı Demokratik Meşruluktan Mahrumdur	241
3. Üçüncü Neden: Devlet Başkanının İmza Yetkisi, Bir Tevsik Etme Yetkisinden İbarettir	241
C. Devlet Başkanları Hükûmetin Kendisinden Yapmasını İstedikleri İşlemleri Yapmayı Reddedebilir mi?	243
İki-Başlılık Sorunu ve Çözümü	244
Hangi Baş Etkisiz Bırakılmalı?	244
D. Devlet Başkanının Bu Yükümlülüklerinin Müeyyidesi Nedir?.....	246
1. Devlet Başkanının, Başbakan veya İlgili Bakanın Karşı-İmzasını Almadan İşlem Yapmasının Müeyyidesi Nedir?	245
2. Devlet Başkanının Bakanlar Kurulunun İşlemlerini İmzalamayı Reddetmesinin Müeyyidesi Nedir?	248
3. Devlet Başkanının Hükûmetin Kendisinden Kullanılmasını İstedığı Yetkiyi Kullanmayı Reddetmesinin Müeyyidesi Nedir?.....	248
- Müeyyidesizlik Durumunda Devlet Başkanına Karşı Yapılacak Bir Şey Yok mudur?..	249
1. Tali Kurucu İktidarın Tepkisi	249
2. Yasama Organının Tepkisi	250
3. Anayasayı İhlâlle Suçlandırma.....	250
4. Vatana İhanetle Suçlandırma.....	250
5. İstifaya Zorlama	251
a) Sistematik Güvensizlik Oyu	251
b) Bakanlar Kurulunun Grevi	252
6. Bütçe Kısmı	252
7. Halkın Hakemliğine Başvurma	252
8. Bakanlar Kurulunun İstifası	252

Bölüm 32

PARLÂMENTER SİSTEMLERDE YÜRÜTME ORGANI II: BAKANLAR KURULU (HÜKÛMET)

I. Bakanlar Kurulu	257
A. Bakanlar Kurulunun Oluşumu	257
B. Bakanlar kurulunun İngiltere'de Ortaya Çıkışı ve gelişimi	258
C. Bakanlar Kuruluna Hâkim Olan İlkeler	260
1. Başbakanın Üstünlüğü İlkesi	260
2. Bakanlar Kurulunun Kolektif Sorumluluğu İlkesi.....	261
3. Bakanlar Kurulunun Kolejyallığı İlkesi.....	261
4. Bakanlar Kurulunun Birliği İlkesi	262
5. Bakanlar Kurulunun Homojenliği İlkesi.....	262
6. Bakanlar Kurulunun Dayanışması İlkesi	263
7. Bakanlar Kurulu Toplantılarının Gizliliği Esası	264
8. Bakanların Sır Saklama Yükümlülüğü	265
9. Eleştirmeme Yükümlülüğü	265
D. Bakanlar Kurulunun Kurulması ve Göreve Başlaması.....	266
1. Birinci Sistem: Önce Başbakanın Atanması	266
2. İkinci Sistem: Başbakan ve Bakanların Birlikte Atanması	268
E. Bakanlar Kurulunun Görevinin Sona Ermesi	271
1. İstifa	272

2. Başbakanın Görevinin Sona Ermesi	272
3. Yeni Genel Seçimler	273
4. Güvensizlik Oyu	273
a) Anayasa Gereği Göreve Başlarken Yapılan Güven Oylaması	274
b) Bakanlar Kurulunun Kendi İstemi Üzerine Güven Oylaması	274
c) Parlâmento Üyelerinin İstemi Üzerine Yapılan Güven Oylaması: Güvensizlik Önergesi	275
Güvensizlik Oyunun Sonucu: Bakanlar Kurulunun Görevinin Otomatik Olarak Sona Ermesi veya İstifa Yükümlülüğü	276
5. Bütçenin Reddi	278
Devlet Başkanı Bakanlar Kurulunu Görevden Alabilir mi?	278
F. Geçici Bakanlar Kurulu ve “Hükûmetin Devamlılığı İlkesi”	279
G. Bakanlar kurulunun Görev ve Yetkileri	280
1. Genel Yürütme Yetkisi	280
Hükûmet, Devletin Genel Yetkili Organı mıdır?	282
2. Ülkenin Genel Siyasetini Belirlemek ve Yürütmek	282
3. Kanunları Yürütmek	283
4. Bakanlar Kurulunun Düzenleme Yetkisi	283
5. Kanun Hükümünde Kararname Çıkararak	285
6. Kanun Tasarısı Hazırlamak	285
7. Bütçeyi Hazırlamak	285
8. Olağanüstü Hâl ve Sıkıyönetim ile İlgili Yetkileri	285
9. Bakanlar Kurulunun Silahlı Kuvvetler ve Savaş ile İlgili Yetkileri	285
10. Atama Yetkileri	286
11. Dış İlişkiler Alanında Yetkileri	286
12. Anayasada ve Kanunlarla Verilmiş Diğer Görev ve Yetkiler	286
H. Bakanlar Kurulunun Kolektif Sorumluluğu	287
Örnekler	287
Anlamı	288
Kolektif Sorumluluğun İngiltere’de Ortaya Çıkışı	288
Kolektif Sorumluluğun Tahrik Yöntemi: Güvensizlik Oyu	289
Kolektif Sorumluluğun Müeyyidesi	289
Kolektif Sorumluluğun Sebebi: “Hükûmetin Genel Siyaseti”	290
Kolektif Sorumluluk İlkesinden Kaynaklanan Diğer İlkeler	290
a) Dayanışma Yükümlülüğü	291
b) Gizlilik ve Sır Saklama Yükümlülüğü	291
c) Eleştirmeme Yükümlülüğü	291
II. Başbakan	292
A. Genel Olarak	292
Başbakanın Tarihsel Olarak Ortaya Çıkması	292
Başbakanın Diğer Bakanlar Karşısındaki Üstün Konumu	293
Başbakanlık Bağdaşmazlıkları	294
Başbakanlık	294
Başbakan Yardımcısı	295
B. Başbakanın Atanması	295
1. Birinci Sistem: Devlet Başkanının Başbakanı Doğrudan Ataması+Parlâmen- tonun Güvenoyu	296
2. İkinci Sistem: Devlet Başkanının Önerisi+Parlâmentonun Kabulü+Devlet Başkanının Ataması	297
3. Başbakanın Parlâmento Başkanı Tarafından Atanması	299

4. Halk Tarafından Seçim.....	299
5. Karşı-İmza Kuralı.....	299
6. Devlet Başkanı İstedığı Kişiyi Başbakan Olarak Atayabilir mi?.....	300
7. İngiltere’de Başbakanın Atanması.....	302
C. Başbakanın Görevinin Sona Ermesi.....	303
1. Azil.....	303
2. Ölüm.....	306
3. İstifa.....	306
4. Parlâmento Üyeliği Sıfatının Sona Ermesi.....	306
5. Parlâmento Seçimlerinin Yenilenmesi.....	307
6. Başbakanın Cezaî Sorumluluğu ile İlgili Olarak Görevinin Sona Ermesi.....	308
7. Güvensizlik Oyu.....	308
8. Cumhurbaşkanlığına Seçilme.....	308
9. Parti Liderliğini Yitirme.....	309
Geçici Başbakan.....	309
D. Başbakana Vekâlet.....	309
E. Başbakanın Görev ve Yetkileri.....	312
1. Temel Görev ve Yetkisi: Hükûmetin Genel Siyasetini Sevk ve İdare Etmek.....	312
2. Bakanları Seçmek ve Görevlerinden Alınmalarını Önermek.....	312
3. Bakanlar Kuruluna Başkanlık Etmek.....	314
4. Bakanlıklar Arasında Koordinasyonu Sağlamak.....	314
5. Bakanların Görevlerinin Yerine Getirilmesini Gözetmek.....	314
6. Karşı-İmza Yetkisi.....	315
7. Düzenleme Yetkisi.....	315
8. Atama Yetkisi.....	315
9. Silahlı Kuvvetlere Emir Verme Yetkisi.....	315
F. Başbakanın Sorumlulukları.....	316
III. Bakanlar.....	316
A. Genel Olarak Bakanlar.....	316
Bakan ve Bakanlıklar.....	316
Bakanlıkların Kuruluşu ve Sayısı.....	317
Bakan Sayısı.....	317
Bakanlar Arasında Eşitlik İlkesi.....	317
Bakanlık Bağdaşmazlıkları.....	317
Bakan Çeşitleri.....	318
a) Bakanlık Sahibi Bakanlar.....	318
b) Bakanlık Sahibi Olmayan Bakanlar.....	317
Bakanlar Kurulu Üyesi Olmayan Bakanlar.....	319
B. Bakanların Atanması.....	319
Bakan Atanma Yeterliliği.....	319
Atama Yetkisi ve Usûlü.....	321
1. Başbakanın Önerisini Öngören Anayasalar.....	322
2. Başbakanın Önerisini Öngörmeyenler.....	322
3. Bakan Atama Yetkisini Başbakana Verenler.....	323
C. Bazı Ek Sorunlar.....	324
Devlet Başkanı, Başbakanın Önerdiği Kişiyi Bakan Olarak Atamayı Reddedebilir mi?..	324
Devlet Başkanı, Başbakanın Görevden Alınmasını Önerdiği Bakanı Görevden Almayı Reddedebilir mi?.....	325
Yargı Denetiminin Yapılamaması.....	325

D. Bakanların Görevlerinin Sona Ermesi.....	325
1. Azil: Bakanın Görevine Başbakanın Önerisi Üzerine Devlet Başkanınca Son Verilmesi	325
2. Ölüm.....	326
3. İstifa	327
4. Parlâmento Üyesi Seçilme Yeterliliğinin Kaybı.....	327
5. Cezaî Sorumluluğu ile İlgili Olarak.....	328
6. Güvensizlik Oyu.....	328
7. Başbakanın Görevinin Sona Ermesi	329
Geçici Bakan	329
Bakanlara Vekâlet	329
E. Bakanların Görev ve Yetkileri.....	330
1. Bakanların Siyasî Nitelikte Görev ve Yetkileri	330
2. Bakanların İdarî Nitelikteki Görev ve Yetkileri	331
F. Bakanların Sorumlulukları.....	332
1. Bakanların Siyasî Sorumluluğu	333
a) Kolektif Sorumluluk	335
b) Bireysel Sorumluluk	336
2. Bakanların Cezaî Sorumluluğu.....	337
a) Bakanların Kişisel Suçlarından Dolayı Cezaî Sorumluluğu.....	338
b) Bakanların Görevleriyle İlgili Suçlarından Dolayı Cezaî Sorumluluğu.....	339
3. Bakanların Hukukî Sorumluluğu	340
a) Bakanların Kişisel Eylem ve İşlemlerinden Kaynaklanan Hukukî Sorumluluğu.....	340
b) Bakanların Görevleriyle İlgili İşlemlerinden Dolayı Hukukî Sorumluluğu	341
IV. Diğer Hükümet Üyeleri: Devlet Sekreterleri ve Parlâmento Müsteşarları.....	343
A. Çeşitleri.....	344
1. Devlet Sekreterleri.....	344
2. Parlâmento Müsteşarları	345
B. Atanmaları.....	345
C. Görevlerinin Sona Ermesi	346
D. Bağlılık Statüleri	346
E. Görev ve Yetkileri.....	346
F. Sorumlulukları	347
G. Örnekler	348
1. Beşinci Fransız Cumhuriyeti	348
a) Delege Bakanlar (<i>Ministres délégués</i>).....	348
b) Devlet Sekreterleri (<i>Secrétaires d'Etat</i>).....	349
2. İngiltere	349
a) Kabine Üyesi Bakanlar (Cabinet Ministers).....	349
b) Kabine Üyesi Olmayan Bakanlar (Non-Cabinet Ministers).....	350
c) Junior Ministers	351

Bölüm 33

YÜRÜTME FONKSİYONU

I. Yürütme Fonksiyonunun Tanımı ve Diğer Devlet Fonksiyonlarından Ayrılması	353
A. Yürütme Fonksiyonunun Yasama Fonksiyonundan Ayrılması.....	354
B. Yürütme Fonksiyonunun Yargı Fonksiyonundan Ayrılması.....	354
II. Yürütme Fonksiyonunun Özellikleri.....	354

A. Kanuna Dayanma: Yürütme Fonksiyonunun “ <i>Secundum Legem</i> ” Niteliği.....	355
B. Kanuna Aykırı Olmama: Yürütme Fonksiyonunun “ <i>Intra Legem</i> ” Niteliği.....	355
III. Yürütme Fonksiyonunun Alanı.....	356
IV. Yürütme İşlemleri.....	356
A. Yürütme İşleminin Tanımı.....	356
B. Yürütme İşlemlerinin Türleri	357
V. Yürütme Organının Düzenleme Yetkisi.....	357
A. Yürütme Organının Düzenleme Yetkisinin Kaynağı	358
1. Düzenleme Yetkisi Anayasadan Kaynaklanabilir.....	358
2. Düzenleme Yetkisi Kanundan Kaynaklanabilir.....	359
3. Düzenleme Yetkisi Eşyanın Tabiatından Kaynaklanabilir	360
a) Kanun Koyucunun Her Şeyi Düzenleme İmkânsızlığı.....	360
b) Kamu Hizmetinin İyi İşlemesi İhtiyacı	361
c) Kamu Düzeninin Sağlanması İhtiyacı	362
d) Takdir Yetkisinin Objektifleştirilmesi İhtiyacı	362
B. Yürütme Organının Düzenleme Yetkisinin Özellikleri	363
1. <i>Intra Legem</i> Olma Özelliği.....	363
2. <i>Secundum Legem</i> Olma Özelliği	364
VI. Yürütme Organının Düzenleyici İşlemleri	366
A. Kanunları Uygulama Yönetmelikleri (Kanunların Uygulanmasını Göstermek Amacıyla Düzenleyici İşlem Yapma Yetkisi).....	366
B. Kanun Hükmünde Kararnameler (Teşriî Devir Yoluyla Düzenleyici İşlem Yapma Yetkisi)	366
C. Özerk Kararnameler (Aslı Düzenleme Yetkisi)	367
VII. ABD’de Başkanın Düzenleme Yetkisi (Düzenleyici İşlemleri)	367
VIII. Fransa’da Yürütme organının düzenleyici İşlemleri.....	368
A. Cumhurbaşkanının Olağanüstü Hâl Kararnameleri (m.16).....	369
B. Ordonanslar (m.38)	370
C. Özerk Yönetmelikler (m.37).....	371
D. Kanunları Uygulama Yönetmelikleri	372
E. Başbakanın Kolluk Yönetmelikleri	374
F. Bakan Yönetmelikleri.....	375
G. Mahallî İdarelerin Düzenleyici İşlemleri	376
H. Diğer Makamların Düzenleyici İşlemleri.....	377

Bölüm 34

OLAĞANÜSTÜ YÖNETİM USÛLLERİ

I. Genel Olarak.....	380
A. Tanım ve Terminoloji	380
B. İstisnaî Hal (Kriz Hâli) Kavramı	380
1. Tehdit Unsuru.....	381
2. Ağırılık Unsuru.....	382
3. Öngörülemezlik Unsuru	382
4. Geçicilik Unsuru.....	383
C. İstisnaî Hâl veya Kriz Hâli ile Nasıl Baş Edilir?.....	383
D. Temel Sorun: Devlet İstisnaî Hâl veya Kriz Hâllerinde Kendi Anayasasının Dışına Çıkabilir mi?.....	384

1. Anayasa Öngörmüşse: Evet.....	384
2. Anayasa Öngörmemişse	384
a) Birinci Cevap: Hayır	385
b) İkinci Cevap: Evet (Zaruret Hâli Teorisi)	385
c) Görüşümüz	386
II. Olağanüstü Yönetim Usûllerinin Çeşitleri	388
A. Savaş Hâli	388
B. Sıkıyönetim Hâli	388
C. Olağanüstü Hâl.....	388
III. Olağanüstü Yönetim Usûllerinin İlan Edilmesi (Uygulamaya Konulması)	389
A. Yetki Unsuru.....	389
1. İlan Yetkisinin Yürütme Organına Verilmesi	390
2. İlân Yetkisinin Yasama Organına Verilmesi	391
B. Sebep Unsuru	392
C. Usûl ve Şekil Unsuru	393
Danışma Usûlü	393
Teklif Usûlü	393
İzin Usûlü	394
Onay Usûlü.....	394
Duyuru (Resmî Gazetede Yayın)	394
Olağanüstü Yönetim Usûllerinin Yürürlüğe Girmesi	394
D. Süre Unsuru	395
Kademeli Onay Sistemi (Artan Çoğunlukla Onay Sistemi)	396
E. Yer Unsuru	397
F. Konu Unsuru	397
G. Amaç Unsuru	397
H. Yargısal Denetim	398
I. Siyasal Denetim.....	398
IV. Olağanüstü Yönetim Usûllerinin Sonuçları.....	399
A. Temel Hak ve Hürriyetler Kısmen veya Tamamen Askıya Alınabilir	399
1. Olağanüstü Yönetim Usûllerinden Biri İlan Edilmiş Olmalıdır.....	399
2. Ölçülülük İlkesine Uyulmalıdır	400
3. Uluslararası Hukuktan Doğan Yükümlülükler İhlal Edilmemelidir	401
4. Bazı Temel Hak ve Hürriyetler Askıya Alınamaz	401
a) Negatif Liste Usûlü	402
b) Pozitif Liste Usûlü	403
5. Temel Hak ve Hürriyetler Sadece Olağanüstü Yönetim Usûlünün İlan Edildiği Yerde Askıya Alınabilir	405
6. Temel Hak ve Hürriyetler Sadece Olağanüstü Yönetim Usûlünün İlan Süresince Askıya Alınabilir	405
B. Vatandaşlar İçin Para, Mal ve Çalışma Yükümlülükleri Getirilebilir	405
C. Yürütme Organına Kanuna Dayanmadan ve Kanun Düzeyinde Düzenleyici İşlem Yapma Yetkisi Verilmesi (Yürütme Organının Düzenleme Yetkisini Genişlemesi) ..	406
D. Savaş ve Sıkıyönetim Halinde Kolluk Yetkileri Askerî Makamlara Geçebilir	407
E. Savaş ve Sıkıyönetim Halinde Bazı Suçları İşleyenler Askerî Mahkemelerde Yargılanabilir.....	407
F. Diğer Sonuçlar	408
G. Yasak Sonuçlar	408
V. Olağanüstü Yönetim Usûllerinin Uygulanması	409
VI. Olağanüstü Yönetim Usûllerinin Sona Ermesi.....	409

Bölüm 35**YARGI**

I. Yargı Fonksiyonu (Fonksiyonel Anlamda Yargı)	412
A. Yargı Fonksiyonunun Tanımı	412
1. Yargı Fonksiyonunun Maddî Açıdan Tanımlanması (Maddî Kriter)	412
a) Uyuşmazlık Kavramı	415
b) Çözme Kavramı	415
2. Yargı Fonksiyonunun Organik Açıdan Tanımlanması (Organik Kriter)	416
Değerlendirme.....	417
Maddî ve Organik Kriterin birlikte Kullanılması	420
B. Yargılama Yetkisi	420
D. Yargı Fonksiyonunun Yerine Getiriş Usûlü: Dava Kavramı	422
1. Tanım	422
2. İtham Sistemi – Tahkik sistemi	423
a) İtham Sistemi	423
aa) İtham Sistemine Hâkim Olan İlkeler.....	423
(1) Taraflarca Tasarruf İlkesi.....	423
(2) Taraflarca Hazırlama İlkesi.....	424
(3) Kanunî Delil İlkesi.....	424
(4) Çelişme İlkesi	425
(5) Sözlülük İlkesi	425
(6) Alenîlik İlkesi	425
bb) İtham Sisteminin Avantaj ve Dezavantajları	425
b) Tahkik Sistemi	427
aa) Tahkik Sistemine Hâkim Olan İlkeler.....	427
(1) Tasarruf Edilmezlik İlkesi.....	427
(2) Re'sen Araştırma İlkesi	428
(3) Vicdanî Delil İlkesi	428
(4) Çelişme İlkesinin Yokluğu.....	428
(5) Yazılılık İlkesi.....	428
(6) Gizlilik İlkesi	428
bb) Tahkik Sisteminin Avantaj ve Dezavantajları	428
3. Başlıca Yargılama Usûlleri: Hukuk, Ceza ve İdarî Yargılama Usûlü.....	429
a) Hukuk Usûlü	430
b) Ceza Usûlü.....	430
c) İdarî Yargılama Usûlü.....	431
4. Yargılama Usûlüne Hâkim Olan İlkeler (Davayı Yöneten İlkeler)	431
a) Çelişme İlkesi.....	431
b) Alenîlik İlkesi	433
c) Sözlülük/ Yazılılık İlkeleri	435
D. Yargı İşlemi (Mahkeme Kararı).....	436
1. Yargı İşlemi Kavramının Tanımı.....	436
2. Yargı İşlemlerinin Biçimi.....	437
a) Hüküm Fıkrası	437
b) “Gerekçe	437
Karşı Oy, Ayrışık Oy, vs.....	438
<i>Opinio Seriatim</i>	438
3. Yargı İşlemlerinin (Mahkeme Kararlarının) Sonuçları (Etkileri)	438
a) İcraîlik.....	438
b) Hâkimin İşten El Çekmesi	439

c) <i>Res Judicata</i>	439
Kavram	439
Terminoloji	439
Emr-i Makzî	440
Kaziye-i Mahkûmunbiha	441
Kaziye-i Muhakeme	442
Kaziye-i Muhkeme	442
Kaziye-i Muhkem	443
Muhkem Kaziye	444
<i>Res Judicata</i> Terimi Neden Türkçeye Doğru Bir Şekilde Çevrilemedi?	444
<i>Res Judicata</i> ’nın Başlangıç Anı: Hükümün Kesinleşmesi	446
<i>Res Judicata</i> Gücü (<i>Autorité de la chose jugée</i>)	446
<i>Res Judicata</i> Gücünden Çıkan Sonuçlar (<i>Res Judicata</i> ’nın Etkileri)	447
(1) Tekrar Yargılama Yasağı	447
(2) Bağlayıcılık	448
(a) Nispî Bağlayıcılık (<i>Inter Partes</i> Bağlayıcılık)	448
(b) Mutlak Bağlayıcılık (<i>Erga Omnes</i> Bağlayıcılık)	448
(3) Kesin Delil	449

II. Yargı Organı (Organik Anlamda Yargı) 449

A. Yargı Organının Tanımı ve Diğer Devlet Organlarından Ayrılması	450
1. Fonksiyonel (İşlevsel) Açıdan Yargı Organı Tanımı	450
2. Yapısal Açıdan Yargı Organının Tanımı	451
Yargı Organı	451
Mahkeme	451
Hâkim	452
Değerlendirme	452
Yargı Fonksiyonu ve Organının Tanımı Konusunda Sonuç	454
B. Yargı Organının Dereceli Yapısı	454
1. İlk Derece Mahkemeleri	455
2. İkinci Derece Mahkemeler	456
3. Üçüncü Derece Mahkemeler	456
C. Yargı Organının Örgütlenmesi Bakımından Sistemler: Yargı Birliği ve Yargı Ayrılığı Sistemleri (Yargı Kolları)	457
1. Yargı Birliği Sistemi	457
2. Yargı Ayrılığı Sistemi	458
D. Tek Hâkimli Mahkeme – Kurul Halinde Mahkeme	459
E. Hâkim Kavramı	460
1. Hâkim Kavramının Tanımı	460
2. Hâkim Çeşitleri: Meslekten Hâkimler - Meslekten Olmayan Hâkimler	462
3. Hâkimlerin Bağımsızlığı	464
4. Hâkimlik Teminatı	466
a) Azledilmeme Teminatı	466
b) Malî Teminat	467
c) Coğrafi Teminat	467
5. Hâkimlerin Atanması ve Özlük İşleri	467
a) Birinci Sistem: Yürütme Organına Yetkili Olması	467
b) İkinci Sistem: Hâkimler Yüksek Kurulu Kurulması	468
F. Jüri	470

Bölüm 36
TEMEL HAK VE HÜRRİYETLER

I. Kavramlar.....	474
A. Hürriyet, Hak ve Ödev Kavramlarının Tanımı	474
1. Hürriyet Kavramı	474
2. Hak Kavramı	475
a) İrade Teorisi.....	475
b) Menfaat Teorisi.....	476
c) Sonuç	476
d) Hakların Çeşitleri.....	478
e) “Hürriyet”-“Hak” Ayrımı.....	480
3. Ödev Kavramı	481
Borç Kavramı	481
Hak-Ödev İlişkisi	482
Temel Ödevler veya Bağımsız Ödevler.....	482
B. İnsan Hakları, Kamu Hürriyetleri ve Temel Hak ve Hürriyetler Kavramları	483
1. İnsan Hakları	484
a) İnsan Unsuru	484
İnsan Haklarının Bireyselliği	485
b) Hak Unsuru.....	486
2. Kamu Hürriyetleri	487
3. Temel Hak ve Hürriyetler.....	487
C. Temel Hak ve Hürriyetler Kavramı ile İnsan Hakları ve Kamu Hürriyetleri Kavramları Arasında Farklar	487
1. “Kamu Hürriyetleri” ile “Temel Hak ve Hürriyetler” Arasındaki Farklar.....	488
2. “İnsan Hakları” ile “Kamu Hürriyetleri” ve “Temel Hak ve Hürriyetler” Kavramları Arasındaki Farklar	488
Anayasa Hukuku Alanında Temel Hak ve Hürriyetler Tabirinin Kullanılması Gerekir	489
D. Diğer Kavramlar	490
1. Anayasal Haklar	490
2. Medenî Haklar.....	490
3. Vatandaş Hakları	490
4. Kişi Hak ve Hürriyetleri (Ferdî Hak ve Hürriyetler)	491
5. Siyasal Haklar	491
6. Sosyal Haklar	491
II. Temel Hak ve Hürriyetlerin Tarihsel ve Düşünsel Gelişimi.....	491
A. Eski Çağda Temel Hak ve Hürriyetlerin Gelişimi	492
1. Doktrin	492
a) Platon	492
b) Aristo	492
c) Stoacılar	492
2. Uygulama	493
B. Orta Çağda Temel Hak ve Hürriyetlerin Gelişimi.....	494
1. Genel Olarak	494
a) Hıristiyanlığın Ortaya Çıkması ve Yayılması	494
b) Feodalitenin Ortaya Çıkması	495
2. Doktrin	495
a) Thomas Aquinas	495
b) Marsilius Patavinus.....	497
3. Uygulama	498

C. Mutlak Monarşiler Devrinde Temel Hak ve Hürriyetlerin Gelişimi	498
D. 17 ve 18'inci Yüzyıllarda Tabii Hukuk Akımı (Tabii Hak Doktrini).....	498
1. Tabiat Hâli Hipotezi	499
2. Sosyal Sözleşme Hipotezi	499
E. Ferdîyetçi Doktrin	500
F. Sosyal Haklar Doktrini	502
G. Çağdaş Hürriyet Anlayışı.....	504
Marksist Özgürlük Anlayışı	504
III. Hürriyet Karinesi: “Hürriyet Asıldır”	505
IV. Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınıflandırılması	507
A. Jellinek'in Sınıflandırması	507
1. Negatif Statü Hakları	508
2. Pozitif Statü Hakları	508
3. Aktif Statü Hakları	509
B. Konularına Göre Tasnif: Fizik Hürriyetler, Düşünce Hürriyetleri ve Kolektif Hürriyetler	509
1. Fizik Hürriyetler	509
2. “Düşünce Hürriyetleri”	509
3. “Kolektif Hürriyetler”	509
C. Kullanılış Biçimlerine Göre Tasnif: Bireysel Hürriyetler ve Kolektif Hürriyetler Ayrımı ..	510
1. Bireysel Hürriyetler	510
2. Kolektif Hürriyetler	510
D. Ortaya Çıkış Sıralarına Göre Tasnif (İnsan Haklarının Üç Kuşağı).....	511
1. Birinci Kuşak Haklar: Bireysel ve Siyasal Haklar	511
2. İkinci Kuşak Haklar: Sosyal ve Ekonomik Haklar	512
3. Üçüncü Kuşak Haklar: Yeni İnsan Hakları	512
Üç Kuşak Arasında Farklar	513
Üç Kuşak Haklar Ayrımının Eleştirisi.....	514
Hürriyetlerin Bütünlüğü (Monizmi)	515
E. Bağlayıcılıklarına Göre Temel Hakların Tasnifi: “Program Haklar”- “Normatif Haklar” Ayrımı	515
V. Temel Hak ve Hürriyetlerin Pozitif Hukuk Tarafından Tanınması	517
A. Tanıma Kavramı	517
B. Tanıma Çeşitleri	518
1. Anayasayla Tanıma	518
Bildirgelerle Tanıma.....	519
Hak ve Hürriyetler, Anayasa Altı Normlar (Kanun, Yönetmelik) ile Tanınabilir mi? ..	520
2. Kanunla Tanıma	521
3. Kanun Altı Normlarla Tanıma.....	521
4. Uluslararası Andlaşma ve Sözleşmeler ile Tanıma.....	522
Tanıma Çeşitleri Arasında Ne Fark Var?	522
C. Pozitif Hukuk Tarafından Tanınmamış Hak ve Hürriyetler Dışlanmış mıdır? (“Sayılmamış Hürriyetler” veya “İsimsiz Hürriyetler” Meselesi).....	523
D. Kapsayan Hürriyet: “Kişiliğini Serbestçe Geliştirme Hakkı”	525
E. “Depo Madde”.....	526
VI. Temel Hak ve Hürriyetlerin Süjeleri	527
A. İnsanlar (=Herkes, Kimse)	527
B. Vatandaşlar	528
C. Belli Kategoriler.....	528
D. Yabancılar	528

E. Hak ve Hürriyet Süjeliği Bakımından Gerçek Kişiler ile Tüzel Kişiler.....	529
1. Gerçek Kişiler	529
2. Tüzel Kişiler	530
VII. Temel Hak ve Hürriyetlerin “Yükümlüleri” (“Muhatapları”)	532
A. Devlet.....	532
B. Özel Kişiler	533
C. Temel Hakların dikey ve yatay Etkisi Meselesi	538
1. Dikey Etki	538
2. Yatay Etki.....	538
a) Doğrudan Yatay Etki	539
b) Dolaylı Yatay Etki	539
VIII. Temel Hak ve Hürriyetlerin Kullanılmasında Sistemler.....	540
A. İzin Usûlü.....	540
B. Bildirim Usûlü	541
C. Serbestlik Usûlü	541
D. Hangi Usûl Tercih Edilmeli	542
IX. Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlılığı ve Sınırlanması Kavramları.....	543
a. Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlılığı.....	543
1. Anayasal Sınırlar	543
2. Nesnel (Objektif) Sınırlar	544
3. İçkin Sınırlar.....	545
B. Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanması	546
X. Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanması Sistemi (Şartları).....	547
A. Olağan Dönemlerde Temel Hak ve Hürriyetlerin sınırlandırılması Sistemi.....	548
1. Sınırlama, Yasama Organı Tarafından Kanunla Yapılmalıdır.....	548
2. Sınırlama Belli Sebeplere Dayanmalıdır	549
3. Sınırlamada Ölçülülük İlkesine Uyulmalıdır	549
a) Elverişlilik İlkesi	550
b) Gereklilik İlkesi	550
c) Oranlılık İlkesi	551
4. Sınırlama, Anayasanın Sözüne Aykırı Olmamalıdır.....	551
5. Ek Şartlar.....	552
a) Hakkın Özüne Dokunma Yasağı.....	552
b) Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere Aykırı Olmama.....	554
B. Olağanüstü Hal rejimlerinde Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması	556
1. Olağanüstü Yönetim Usûllerinden Biri İlan Edilmiş Olmalıdır.....	557
2. Ölçülülük İlkesine Uyulmalıdır	557
3. Uluslararası Hukuktan Doğan Yükümlülükler İhlal Edilmemelidir	557
4. Çekirdek Alana (Negatif Listeye) Dokunulmamalıdır.....	557
5. Veya Pozitif Listede Yer Almayan Hak ve Hürriyetlere Dokunulmamalıdır	559
6. Olağanüstü Yönetim Usûlünün İlan Edilmediği Yerlerde Temel Hak ve Hürriyetlere Dokunulamaz.	559
7. Olağanüstü Yönetim Usûlünün İlan Süresi Dışında Temel Hak ve Hürriyetlere Dokunulamaz.	560
XI. Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması	561
A. İç Koruma	562
1. Yasama Organına Karşı Koruma.....	562
2. Yürütme Organına (İdareye) Karşı Koruma	562
a) Teşriî Başvuru Yoluyla Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması.....	563
b) İdarî Başvuru Yoluyla Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması	563

c) İnsan Hakları Komisyonlarına Başvuru Yoluyla Koruma.....	564
d) Kamu Denetçisine (Ombudsmana) Başvurma Yoluyla Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması	564
e) Yargısal Başvuru (Dava) Yoluyla Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması.....	564
3. Özel Kişilere Karşı Koruma	566
a) Özel Hukuk Yolları: Hukuk Davası Yoluyla	566
b) Ceza Hukuku Yolları	567
- Temel Hak ve Hürriyetlerin Yargı Yoluyla Korunmasında Yargısal Güvencelerin Önemi	567
B. Uluslararası Koruma	568
1. Birleşmiş Milletler Çerçevesinde İnsan Haklarının Korunması	568
2. Avrupa Konseyi Çerçevesinde İnsan Haklarının Korunması: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi.....	570

Bölüm 37

AVRUPA İNSAN HAKLARI HUKUKU (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi)

I. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	574
II. Tarihsel Süreç İçinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Divanı)	277
A. Avrupa İnsan Hakları Komisyonu	278
B. Avrupa İnsan Hakları Divanı	278
C. 11 Nolu Protokolün Getirdiği yenilikler.....	280
III. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Kuruluşu.....	280
A. Hâkimleri	281
b. Mahkemenin Birimleri.....	281
IV. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Başvuru Çeşitleri	283
A. Devlet Başvurusu	283
B. Bireysel Başvuru	284
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Karar ve Hükümlerine Atf Usulü	585
V. Bireysel Başvuru HAKKI.....	589
A. Başvuru Hakkına Sahip Olanlar.....	589
B. Mağdur Olma Şartı.....	590
VI. Bireysel Başvuruların Kabul Edilebilirlik Koşulları	594
A. İç Hukuk Yollarının Tüketilmesi Gerekir.....	959
B. Başvurunun Altı Aylık Süre İçinde Yapılması Gerekir.....	602
1. Tüketilmesi Gereken İç Hukuk Yolunun Olması Durumunda Sürenin Başlangıcı. 603	
2. İç Hukuk Yolunun Mevcut Olmaması Durumunda Sürenin Başlangıcı.....	604
C. Başvurunun Anonim Olmaması Gerekir	605
D. Başvurunun Daha Önce İncelenmiş Bir Başvuru ile Aynı Olmaması Gerekir.....	605
E. Başvurunun Uluslararası Diğer Bir Soruşturma veya Çözüm Merciiine Sunulmuş Bir Başvuru ile Aynı Olmaması Gerekir.....	607
F. Başvurunun, Başvuru Hakkının Kötüye Kullanımı Niteliğinde Olmaması Gerekir	609
G. Başvurunun Sözleşme veya Protokollerin Hükümleriyle Bağdaşmazlık İçinde Olmaması Gerekir.....	611
1. Kişi Bakımından (<i>Ratione Personae</i>) Bağdaşmazlık.....	615
a) Başvurucuyla İlgili <i>Ratione Personae</i> Bağdaşmazlık Sebepleri	612
b) Aleyhine Başvuru Yapılan Tarafı İlgili <i>Ratione Personae</i> Bağdaşmazlık Sebepleri	613

2. Yer Bakımından (<i>Ratione Loci</i>) Bağdaşmazlık	614
3. Zaman Bakımından (<i>Ratione Temporis</i>) Bağdaşmazlık	615
4. Konu Bakımından (<i>Ratione Materiae</i>) Bağdaşmazlık	616
Kutu: Otonom Kavramlar Doktrini veya Özerk Yorum Tekniği	617
Kutu: <i>Ratione Materiae</i> Bağdaşmazlık Açısından Adil yargılanma Hakkı (m.6)	618
H. Başvurunun Açıkça Temelden Yoksun Olmaması Gerekir	619
Temelden Açıkça Yoksun Olma Hâlleri	620
1. “Dördüncü Mercî” Başvuruları	620
2. İhlalin Apaçık Bir Şekilde Yokluğu	620
3. Delillendirilmemiş Başvurular	621
4. Müphem veya Fantezist Başvurular	621
I. Başvurucu Önemli Bir Zarar Görmüş Olmalıdır	621
VII. Mahkemeye Başvuru Usûlü	622
A. Başvuru Dilekçesinde Bulunması Gerekten Hususlar	622
B. Başvurunun Yapılması	625
VIII. Bireysel Başvuruların İncelenmesi Usûlü	626
A. Kabul Edilebilirlik İncelemesi	626
1. Tek Hâkimin Yapacağı Kabul Edilebilirlik İncelemesi	627
2. Komitenin Yapacağı Kabul Edilebilirlik İncelemesi	627
a) Kabul Edilemezlik Kararı	627
b) Kabul Edilebilirlik Kararı	627
c) Kabul Edilebilirlik Kararı+Esas Hakkında Hüküm	628
3. Dairenin Yapacağı Kabul Edilebilirlik İncelemesi	628
a) Kabul Edilebilirlik Kararı ve Esas Hakkında Hükümün Birlikte Verilmesi	629
b) Kabul Edilebilirlik Kararı ve Esas Hakkında Hükümün Ayrı Ayrı Verilmesi	630
B. Esas Bakımından İnceleme	629
1. Olayların İncelenmesi	630
2. Dostça Çözüm	630
3. Esas Hakkında Hüküm Aşaması	631
a) İhlal Olmadığı Hükümü	632
b) İhlal Hükümü	632
Adil Tatmin	632
D. Esas Hakkında Hükümlere Karşı Başvuru Yolları	634
IX. AİHM Hükümlerinin Yerine Getirilmesi ve Yerine Getirmenin Denetlenmesi	635
A. Hükümlerin Devletlerce Yerine Getirilmesi (İnfazı)	636
1. Tazminatın Ödenmesi	636
2. Bireysel Tedbirler	636
3. Genel Tedbirler	637
B. Yerine Getirmenin Bakanlar Komitesi Tarafından Gözetimi (Denetlenmesi)	637

Bölüm 38

ULUSLARARASI ANDLAŞMALAR

I. Uluslararası Andlaşmaların Akdedilmesi	642
A. Anayasal Düzenlemeler	643
B. Karşılaştırma	646
1. Akdetme Yetkisini Yürütme Organına Verilmiştir	646
2. Akdetme Yetkisini Devlet Başkanına Verenler	646
3. Hükûmete Verenler	646
4. Karşı-İmza Kuralı	647

II. Uluslararası Andlaşmaların Onaylanması.....	647
A. Anayasal Düzenlemeler	648
B. Karşılaştırma	655
1. Onay Yetkisinin Verildiği Organlar	655
a) Parlâmentolara Verenler.....	655
b) Devlet Başkanlarına Verenler	655
c) Hükûmete Verenler	656
d) Karşı-İmza Kuralı	656
2. Parlâmentonun “Uygun Bulması” Şartı.....	656
a) Bütün Andlaşmalar İçin Parlâmentonun Uygun Bulması Şartını Arayanlar	657
b) Bazı Andlaşmalar İçin Parlâmentonun Uygun Bulması Şartını Arayanlar	657
aa) Kanunlarda Değişiklik Yapan Andlaşmalar	657
bb) Siyasal Nitelikteki Andlaşmalar	658
cc) Ülke Sınırlarının Değişikliğe, Ülke Terkine veya Kazanımlarına İlişkin Andlaşmalar	658
dd) Vergilendirmeye İlişkin Andlaşmalar veya Devletin Maliyesine Yük Getiren Andlaşmalar	658
ee) Uluslararası Örgütlere İlişkin Andlaşmalar.....	659
ff) “Önemli Andlaşmalar”.....	659
gg) Diğer Andlaşmalar.....	659
c) Özel Karar Yetersayısı	660
3. Uluslararası Andlaşmaların Anayasaya Uygunluğu Sorunu ve Çözümü.....	660
4. Devlet Başkanları veya Hükûmetler Parlâmentoların Uygun Bulduğu Andlaşmaları Onaylamayı Reddedebilirler mi?.....	662
Yürürlüğe Girme	663
Yayın.....	663
Sonuç	667
III. Uluslararası Andlaşmaların Ulusal Normlar Hiyerarşisindeki Yeri.....	668
A. Teori.....	669
1. Birinci Önermemiz: Yürütme organı tarafından onaylanan uluslararası andlaşmalar, iç hukuk normlar hiyerarşisinde yürütme organının işlemleriyle aynı seviyede yer alırlar . 672	672
2. İkinci Önermemiz: Yasama organının olağan çoğunluğuyla onaylanan uluslararası andlaşmalar, iç hukuk normlar hiyerarşisinde kanunlarla aynı seviyede yer alırlar.....	672
3. Üçüncü Önermemiz: Yasama organı tarafından kanunların kabulü için gerekenden daha fazla bir çoğunlukla onaylanan uluslararası andlaşmalar, iç hukuk normlar hiyerarşisinde kanunlardan daha üst düzeyde yer alırlar	673
4. Dördüncü Önermemiz: Tali kurucu iktidar tarafından onaylanan uluslararası andlaşmalar, iç hukuk normlar hiyerarşisinde anayasa ile aynı düzeyde yer alırlar.....	673
B. Pratik	674
1. Birinci Önermemizin Sınanması	674
Amerika Birleşik Devletleri: <i>Executive Agreement</i> ’lar	674
2. İkinci Önermemizin Sınanması	677
Almanya.....	678
İtalya	678
Türkiye.....	679
ABD: Andlaşmalar (<i>Treaties</i>)	680
İkinci Önermemizin Aleyhine Örnekler.....	681
3. Üçüncü Önermemizin Sınanması	688
Hollanda.....	688
Portekiz	689
Gürcistan	689

4. Dördüncü Önermemizin Sınanması.....	690
Avusturya.....	690
Finlandiya.....	691
Yunanistan.....	692
Sonuç.....	692

Bölüm 39

KANUNLARIN ANAYASAYA UYGUNLUK DENETİMİ:

ANAYASA YARGISI

I. Anayasa Yargısının Anlamı, Varlık Nedeni ve Meşruluğu Sorunu	696
A. Anayasa Yargısı ve Anayasa Mahkemesi Kavramlarının Tanımı.....	696
1. Anayasa Yargısı	696
Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Siyasal Denetimi	697
2. Anayasa Mahkemesi Kavramı	698
B. Anayasa Yargısının Varlık Nedeni.....	698
1. Anayasanın Üstünlüğü İlkesi.....	698
2. Anayasanın Katılığı İlkesi	699
C. Anayasa Yargısının Ön Koşulları: Yazılı ve Katı Anayasa.....	700
1. Yazılı Anayasa Koşulu	700
Dr. Bonham Davası [1610]	701
2. Katı Anayasa Şartı.....	701
İsrail Yüksek Mahkemesinin 14 Ekim 1999 Tarihli Kararı	702
D. Anayasa Yargısının Varlık Koşulu: Anayasa Tarafından Öngörülmesi.....	702
1. Anayasa, Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Yargısal Denetimini Öngörebilir (Anayasa, Öngörmüşse, Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Yargısal Denetimi Yapılabilir).....	703
2. Anayasa, Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Yargısal Denetimini Yasaklayabilir (Anayasa Yasaklamışsa, Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Yargısal Denetimi Yapılamaz).....	704
3. Anayasa, Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Yargısal Denetimini Konusunda Bir Hüküm İçermeyebilir (Anayasa, Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Yargısal Denetimini Konusunda Bir Hüküm İçermiyorsa, Böyle Bir Denetim Yapılamaz)	705
a) Görüşümüz: Anayasa Öngörmemiş ise Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Yargısal Denetimi Yapılamaz	705
İspirto ve Meşrubat-ı Kütülie Şirketi Kararı (1927) (Türk Bonham Kararı).....	707
Hazine v. Kurt Davası.....	708
b) John Marshall'ın Görüşü (Marbury v. Madison Kararı): Anayasa Öngörmemiş Olsa Bile, Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Yargısal Denetimi Genel Mahkemeler Tarafından Yapılabilir	711
<i>Marbury v. Madison</i> Kararı	711
<i>Marbury v. Madison</i> Kararına Yol Açan Olaylar.....	717
<i>Dred Scott v. Sanford</i> Kararı.....	723
Anayasa Tarafından Kendisine Yetki Verilmemiş Olmasına Rağmen Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Yargısal Denetimi Konusunda Kendisini Yetkili Gören Diğer Yüksek Mahkemeler	725
E. Anayasa Yargısının Meşruluğu Sorunu.....	725
Birkaç Ay İçinde İçtihat Değişiklikleri.....	727
ABD Yüksek Mahkemesinin <i>Plessy</i> (1896) ve <i>Brown</i> (1954) Kararları	728
Anayasa Mahkemesi Yanılmaz Değil ise, Anayasa Mahkemesi Kararlarının Bağlayıcılığı Nereden Geliyor?.....	729

II. Anayasa Mahkemelerinin Yapıları (Üyelerin Sayısı, Görev süresi ve Seçimleri)..	730
A. Üyelerin Sayısı, Görev Süresi ve Seçimleri	730
1. ABD	730
2. Almanya	731
3. Avusturya	731
4. Fransa	732
5. İspanya	732
6. İtalya	732
7. Portekiz	732
8. Türkiye	733
B. Anayasa Mahkemelerinde Üye Profili	735
Anayasa Mahkemesi Üyelerinin Akademik Birlikleri	735
C. Anayasa Mahkemesinin Tek Kuruldan ve Dairelerden Oluşması	739
III. Anayasa Yargısı Modelleri	739
A. Genel Mahkeme Sistemi: Amerikan Modeli	740
B. Özel Mahkeme Sistemi: Avrupa Modeli	743
IV. Anayasaya Uygunluk Denetiminin Türleri.....	746
A. <i>A Priori</i> Denetim (Önleyici Denetim).....	747
B. <i>A Posteriori</i> Denetim (Düzeltilici Denetim).....	748
V. Anayasaya Uygunluk Denetiminin Yolları.....	749
A. Soyut Norm Denetimi (İptal Davası)	749
B. Somut Norm Denetimi (İtiraz Yolu)	750
C. Anayasa Yargısında Bireysel Başvuru (Anayasa Şikayeti)	751
VI. Anayasa Mahkemelerinin Görev ve Yetkileri	753
A. Temel Görev ve Yetki: Bazı Normların Anayasaya Uygunluğunu Denetlemek	753
B. Anayasa Mahkemelerinin Ek Görev ve Yetkileri.....	754
1. Federal Devletlerde Yetki Uyuşmazlıkları Hakkında Karar Vermek	754
2. Bölgesel Devletlerde Merkezî İdare ile Bölgeler Arasındaki Yetki Uyuşmazlıkları Hakkında Karar Vermek	755
3. Siyasî Partilerin Yasaklanmasına Karar Vermek	755
4. <i>Impeachment</i> Davalarına Bakmak (Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanları Görevleriyle İlgili Suçlarından Dolayı Yargılamak)	757
5. Parlâmento Üyeliğinin Düşmesi Kararlarını Denetlemek.....	758
6. Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Kararlarını Denetlemek	758
7. Seçim Uyuşmazlıkları Hakkında Karar Vermek (Seçim Yargısı)	758
8. Devlet Organları Arasında Uyuşmazlıklarda Karar Vermek	759
9. Temel Hak ve Hürriyetlerin Düşmesine Karar Vermek	760
10. Yargı Organları Arasındaki Görev Uyuşmazlıklarını Karara Bağlamak (Uyuşmazlık Mahkemesi Görevi).....	760
11. Devlet Başkanının Sağlık Durumuna İlişkin Karar Vermek.....	760
12. Diğerleri	761
VII. Anayasaya Uygunluk Denetiminin Konusu: Anayasa Mahkemelerinin Denetimine Tabi Olan Norm ve İşlemler	761
A. Anayasa Değişiklikleri, Anayasa Mahkemeleri Tarafından Denetlenebilir mi?	761
1. Anayasada Hüküm Varsa	763
a) Anayasa Mahkemesinin 18 Haziran 1987 Tarih ve K.1987/15 Sayılı Kararı.....	763
b) Anayasa Mahkemesinin 5 Temmuz 2007 Tarih ve K.2007/68 Sayılı Kararı	763
c) Anayasa Mahkemesinin 27 Kasım 2007 tarih ve K.2007/86 Sayılı Kararı	764
d) Anayasa Mahkemesinin 5 Haziran 2008 Tarih ve K.2008/116 Sayılı Kararı	764
2. Anayasada Hüküm Yoksa	765
a) Anayasa Değişiklikleri “Kanun” Kavramına Dâhil Edilemez ve Dolayısıyla Anayasa Mahkemeleri Anayasa Değişikliklerini Denetleyemezler.....	765

b) Anayasa Değişiklikleri “Kanun” Kavramına dâhil Edilebilirler ve Dolayısıyla Anayasa Mahkemeleri Anayasa Değişikliklerini Denetleyebilirler.....	766
aa) Anayasa Mahkemeleri Anayasa Değişikliklerini Şekil Bakımından Denetleyebilirler mi?	768
bb) Anayasa Mahkemeleri Anayasa Değişikliklerini Esas Bakımından Denetleyebilirler mi?	770
Anayasa Değişikliklerinin Anayasaların Değiştirilemeyecek İlke ve Hükümlerine Uygunluğunun Denetimi Yapılabilir mi?.....	770
B. Kanunlar.....	772
C. Milletlerarası Andlaşmalar.....	773
D. Kanun Hükümünde Kararnameler	774
E. Parlâmento İttüzükleri	774
F. Parlâmento Kararları.....	774
G. Devlet Başkanı Kararları.....	775
H. İdari İşlemler.....	775
I. Federal Devletlerde Federe Devletlerin İşlemleri.....	775
İ. Mahkeme Kararları.....	776
VIII. Anayasaya Uygunluk Denetiminin Ölçüsü: Anayasa Yargısında “Ölçü Normlar” Sorunu	776
A. Ölçü Norm Anayasadır	776
B. Anayasanın Göndermede Bulunduğu Normlar	777
C. “Ara normlar” Ölçü Norm Olabilir mi?	778
D. Uluslararası Hukuk Normları.....	778
- Uluslararası Hukukun Genel Kabul Görmüş İlkeleri	782
- Uluslararası Hukuk Normlarına Uygun Yorum İlkesi.....	783
- Uluslararası Andlaşmaların Kanunlardan Üstün Değerde Olması Onların Anayasa Yargısında Ölçü Norm Olduğu Anlamına Gelir mi?	783
D. Hukukun Genel İlkeleri Ölçü Norm Olarak Kullanılabilir mi?.....	784
- Fransa’da Hukukun Genel İlkeleri Tartışması.....	786
E. Ölçü Normlar, “Bağımsız Ölçü Norm - Destek Ölçü Norm” Şeklinde Ayrılabilir mi?.....	787
“Ratio Decidendi - Obiter Dictum” Ayrımı	768
IX. Kanunların Anayasaya Uygunluğunun Yargısal Denetiminin Kapsamı	789
A. Şekil Bakımından Denetim	789
B. Esas Bakımından Denetim	790
1. Sebep Unsuru	791
2. Amaç Unsuru.....	792
3. Konu Unsuru	794
a) Kanunun Düzenlediği Konu, Anayasada Öngörülmüştür	795
b) Kanunun Düzenlediği Konu, Anayasada Öngörülmemiştir	796
X. Anayasa Mahkemelerinin Yargılama Usûlleri	799
A. Davanın Açılması	799
1. Dava Açma Yetkisi	799
2. Dava Açma Süresi	800
3. Bireysel Başvuruda Diğer Başvuru Yollarının Tüketilmesi	801
4. Dava Dilekçesi	801
B. Davanın Görüşülmesi.....	802
1. Görüşme İçin Hazırlık	802
2. Mahkemenin Toplanması	802
3. Görüşme (Müzakere), Oylama ve Karar Yetersayıları	803
C. Kararların Yazılması	806

D. Kararların Çeşitleri	808
1. Ret Kararı	808
a) İlk İncelemeden (İptidaen) Ret Kararı	809
b) Esastan Ret Kararı	810
2. İptal Kararı	810
Kanunların Anayasa Uygunluğu Karinesi	810
E. Kararların Yayınlanması	812
F. Kararların Kesinleşmesi	812
XI. Anayasa Mahkemesi Kararlarının Yürürlüğe Girmesi ve Sonuçları.....	813
A. Anayasa Mahkemesi Kararlarının Yürürlüğe Girmesi (Kararların Zaman Bakımından Etkisi)	813
1. Geçmişe Etkili Olarak Yürürlüğe Girme	813
2. Geleceğe Etkili Olarak Yürürlüğe Girme	814
B. Anayasa Mahkemesi Kararlarının Sonuçları	816
1. Amerikan Modeli Anayasa Yargısında	816
2. Avrupa Modeli Anayasa Yargısında	818
a) Ret Kararının Sonuçları.....	818
b) İptal Kararları.....	820
C. Anayasa Mahkemesi Kararlarının İcrası (Uygulanması).....	820
XII. Anayasa Mahkemesi Kararlarının Bağlayıcılığı (Res İudicata Gücü)	821
1. Genel Olarak <i>Res İudicata</i> (Kesin Hüküm) Kavramı	821
2. Anayasa Mahkemesi Kararlarının <i>Res İudicata</i> Teşkil Etmesinin Sonuçları.....	823
3. Anayasa Mahkemesi Kararlarının “Bağlayıcılığı” Ne Anlama Gelir?.....	824
4. <i>Res İudicata</i> nın Kapsamı: Kararın Hangi Kısmı, <i>Res İudicata</i> Teşkil Eder, yani Bağlayıcıdır?	825
5. Anayasa Mahkemesi Kararları Yasama Organını Bağlar mı?	828
6. Anayasa Mahkemesi Kararları Tali Kurucu İktidarı Bağlar mı?	830
XIII. Bazı Ek Sorunlar	832
A. Anayasa Mahkemeleri “Yokluk” Kararı Verebilir mi?	832
Yokluk Kavramı	832
Türk Anayasa Mahkemesinin 2007 Yılında Yokluk ile İlgili İçtihadı.....	826
B. Anayasa Mahkemeleri “Yorumlu Ret Kararı” Verebilir mi?	837
“Ortalama Karar”	838
“Yorum”	838
Asıl Sorun 1: Anayasa Mahkemesi Diğer Mahkemelerin Yorumlarıyla Bağlı mıdır?	839
Asıl Sorun 2: Diğer Mahkemeler Anayasa Mahkemesinin Yorumuyla Bağlı mıdır?	839
C. Anayasa Yargısında “İhmal” sorunu veya anayasa Hükümleri Doğrudan Doğruya Uygulanabilir mi?	841
D. Anayasa Mahkemeleri yürürlüğü Durdurma Kararı Verebilir mi?	842
1. Anayasa veya Kanunla Yürütmeyi Durdurma Yetkisi Anayasa Mahkemesine Verilmiş ise Anayasa Mahkemesi Yürütmeyi Durdurma Kararı Verebilir.....	842
2. Anayasa veya Kanunla Yürütmeyi Durdurma Kararı Verme Yetkisi Anayasa Mahkemesine Verilmemiş ise Anayasa Mahkemesi Yürütmeyi Durdurma Kararı Veremez	843

Bibliyografya..... 845

Dizin..... 887

Sözlükler..... 927